

Φαντασία

Χθες, μαζί με έναν φίλο, ήμασταν σε κάποιο βιβλιοπωλείο στο κέντρο του Άμστερνταμ. Στεκόμασταν μπροστά στα ράφια εσωτερισμού, ψάχνοντας για βιβλία του Γκουρτζιέφ και του Ουσπένσκυ, όταν ξαφνικά, ο φίλος μου παρατήρησε, « Κοίτα όλη αυτή την φαντασία.»

Μπροστά μας υπήρχαν σωροί βιβλίων, που το περιεχόμενο τους σε αποπροσανατόλιζε. Υπήρχαν βιβλία για προσεδαφίσεις ιπτάμενων δίσκων και τη συγκάλυψη τους, για τον έλεγχο των ονείρων, για επικοινωνία με τον φύλακα άγγελο σου--- εκατοντάδες τόμοι και τίτλοι όλων των κατευθύνσεων και αποχρώσεων. Ξεφυλλίζοντας τους εδώ κι εκεί, συζητούσαμε για την αξία αυτών των έργων, καταλήγοντας, ότι θα έφερναν τους αναγνώστες βαθύτερα μέσα στην φαντασία, μέσα στη μη πραγματικότητα, και μακρύτερα από τον πραγματικό τους εαυτό.

Η φαντασία έχει δύο πρωταρχικά νοήματα. Υπάρχει η «δημιουργική» φαντασία, την οποία χρειάζεται κάποιος για να δημιουργήσει το οτιδήποτε ---είτε αυτό είναι ένα κέϊκ, ένας πίνακας, ή μια κρεμαστή γέφυρα, και υπάρχει η χρήση του όρου σύμφωνα με τον Τέταρτο Δρόμο, όπου η φαντασία καθορίζεται σαν μία κατάσταση όπου οι σκέψεις κάποιου καταλαμβάνονται από κάτι που δεν υφίσταται στο παρόν, και που ποτέ ίσως να μην υπάρξει. Ο Ουσπένσκυ την αποκάλεσε, «ανεξέλεγκτη δραστηριότητα του νου». Παρόλο που φαίνεται κάτι άκακο, εξαλείφει την δυνατότητα που έχουμε να είμαστε παρόντες στην ζωή μας, να βιώσουμε αληθινά την ύπαρξη μας, κάτι που, εάν πιστέψουμε στην θεωρία, αποτελεί την βάση για την δημιουργία μιας ψυχής.

Το κεφάλι μας είναι ένας κινηματογράφος που παίζει συνέχεια ταινίες, με ελάχιστη ή καθόλου σχέση με την πραγματικότητα. Λέω «ελάχιστη», γιατί συχνά η φαντασία βασιζεται πάνω σε έναν κόκκο πραγματικότητας. Μπορούμε να παίξουμε κιθάρα για λίγα λεπτά, σε λίγο όμως φανταζόμαστε το εαυτό μας να γίνεται, ο μελλοντικός Έρικ Κλάπτον! «Στην πραγματικότητα, φαντασιωνόμαστε τον εαυτό μας», είπε ο Ουσπένσκυ, «χωρίς να είμαστε αυτό που φαντασιωνόμαστε ότι είμαστε». Ακόμα χειρότερα, σπαταλάμε τον περισσότερο χρόνο μας στην «αρνητική φαντασία», μία νοσηρή, αυτό-βασανιστική κατάσταση, στην οποία πλάθουμε καταστροφές, ταπεινώσεις και αρρώστιες, με αυτοκινητιστικά δυστυχήματα, ακατάλληλες εργασιακές συνεντεύξεις, ή επιδρομές κλεφτών τη νύχτα στο σπίτι μας.

Έχω παρατηρήσει ότι βρίσκομαι συνεχώς σε μία κατάσταση φαντασίας σε σχέση με το άμεσο μέλλον. Όταν φεύγω από το σπίτι, πέφτω σε φαντασία για το αν το ποδήλατο μου έχει κλαπεί ή όχι(ποτέ δεν έχει συμβεί αυτό), προχωρώ με το ποδήλατο προς το τραμ, έχοντας τη φαντασία ότι το έχασα ή ότι θα αργήσω. Στο τραμ πάλι, είμαι σε φαντασία για την μετάβαση μου στο κολλέγιο, για το πώς οι συνάδελφοι μου θα με χαιρετίσουν και θα με αντιμετωπίσουν, και ούτω καθεξής. Η φαντασία στρέφεται πάντοτε στο παρελθόν ή το μέλλον, ποτέ στην Παρούσα Στιγμή και μπορεί να σχηματίσει το πλέγμα της ζωής μας, εκτός κι αν βρούμε τον τρόπο να απεγκλωβιστούμε από αυτό το ψυχολογικό ανεβοκατέβασμα και να πατήσουμε στην πραγματικότητα. Να είμαστε παρόντες.

Όταν έχουμε ταυτοποιήσει την φαντασία μέσα σε μας και την δούμε για το τι αυτή είναι, η επόμενη λογική ερώτηση τίθεται, στο πώς θα της ξεφύγουμε. Τότε κάποιος νιώθει την ανάγκη να βρει άλλους που έχουν κάποιο δάσκαλο και οι οποίοι να εργάζονται με εργαλεία για να την κατανοήσουν. Από μια άποψη, το να ξυπνήσεις, σημαίνει να αναδυθείς μέσα από την φαντασία και να ζωντανέψεις ως προς αυτό που σε περιβάλλει στην δεδομένη στιγμή. Μόνον τότε σηματοδοτείται η έναρξη της Εργασίας κάποιου. Και όπως ο Ουσπένσκυ μας θυμίζει, «Καμιά Εργασία δεν είναι δυνατή μέσα σε ύπνο».

Άλαν Μπέρνσαϊντ (Alan Burnside)